

ДІЛО

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 18., Н. пов. Касов. вист. ш. 26.725. Адреса тек. „Діло—Львів“. Число телефону 546. Рукописи редакція не повертає.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:</p> <p>місячно . . . . . 5— К. чвертьрічно . . . . . 15— „ піврічно . . . . . 28— „ відрічно . . . . . 36— „</p> <p>у Львові (без доставки):</p> <p>місячно . . . . . 4— К. чвертьрічно . . . . . 12— „ піврічно . . . . . 22— „ відрічно . . . . . 44— „</p> <p>в Німеччині:</p> <p>місячно . . . . . 28— М. відрічно . . . . . 66— „</p> <p>За зміну адреса влатить ся 50 с.</p>	<p>Ціна оголошень:</p> <p>Рекла. постійної, двомісячної або трьохмісячної 80 с., з першого 1 К., з наступних 1750, з редакційної частки понад 20 с. на місяць 2 К., Нормальної 2 К., Спеціальна також друк і вклейка. Оголошення на суботу і неділю подвійно.</p> <p>Постійні оголошення по особливій угоді. . . . .</p> <p>Одні примірники коштують у Львові . . . . . на провінції . . . . .</p>
--	--	---

Видає: Видавничий Осередок „Діло“.
Начальний редактор: Д-р Василь Пашкевич.

Одноцільність державної будови.

Львів, 16. падолиста 1918.

Наші організації, об'їднуючи в імені Української Національної Ради державну власть, видали цілий ряд зааряджень, потрібних для введення в життя нової державної організації. Сі заарядження свідчать про духа ініціатив й енергії наших організацій. Ім треба завдячити, що рівночасно зі Львовом також уся галицька територія нашої Республіки опинилася справді під властю Української Національної Ради.

Тепер наші власті в краю жде круга заціка. Українська Національна Рада утворила правительство — Державний Секретаріат, якого задачею в перевести одноцільну державну організацію в цілій Республіці. Щоби Державний Секретаріат міг сю задачу виконати, мусять між ним і державними властями в краю існувати як найближші зв'язки.

На скільки ці зв'язки ще не навізані, так треба їх як найшвидше навізати. Очевидно, легше се зробити місцевим властям, ніж властям центральним. Лепше хоч-би ділати з кожного повіту чоловіка до Львова, ніж зі Львова розіслати людець по всіх повітах.

Навізавши зв'язки з Державним Секретаріатом окружні і повітові власті повинні користатися, щоб дальша державна будова йшла одноцільно на основі тимчасових законів української національної Ради і зааряджень Державного Секретаріату. Всі тимчасові заарядження окружних і повітових властей повинні уступати місцю законам і заарядженням центральної власті.

Є се конче потрібне, щоби в державі не витворилася розбіжність зааряджень окремих властей, тільки щоб усі власті, від найнижчих до найвищих, працювали як один державний апарат.

На сю переважну справу звертаємо увагу всіх наших окружних і повітових організацій і властей.

Українська Національна Рада.

Львів, 16. падолиста 1918.

Засідання У. Н. Р. дня 14. с. м. було виключно присвячене звітам з краю. Головно вислухано і багато уваги присвячено звітові проф. Демчука про положення в Перемишлі. Найбільше пограничне місто республіки зазнає важкої долі, переходячи з рук до рук. Польський фанатик відомий кс. Панась, беззастановно непокоїть місто панцирним поїздом. Відтак здавав звіт д-р Володимир Пежанський про положення у львівському повіті. Розходиться головню о одноцільність ділання повітового і громадських комісарів та гармонізації всіх інших урядів. В тім напрямі були би пожадані вказівки Державного Секретаріату. Після того на чергу нарад прийшла справа налагодження залізничного й поштового руху. Держ. секр. Антін Черницький оправдує деякі недостачі в творчій діяльності Секретаріату подіями у Львові, котрі не дають змоги навізати правильний контакт з краєм. Розуміється, що боротьба на вулицях

Львова теж не може бути товчком до спокійної, сконцентрованої праці.

Вчорашнє засідання розпочинається о год. 3. попол. Головує др. Лев Ганкевич.

На засіданню присутні з боку уряду: президент Державних Секретарів д-р Кость Левницький і держ. секретарі: Ол. Барвінський, д-р Ів. Куровець, д-р Ст. Баран, д-р Вас. Панейко, Яр. Литвинювич, д-р Сидір Сидір Голубович, Антін Чернецький, Ол. Білецький та тов. держ. секр. д-р Евг. Перфецький, Мих. Мартинець і Микола Парфанович.

До голосу приходить представник уряду д-р Евг. Перфецький і прокладає Раді проєкт доповнення і поширення Ради представниками і повітв і міст. На розгляд ставиться три проєкти: 1) доповнення Ради через вибори, переведені виділами інституцій і товариств економічних, фінансових, господарських, освітньо-культурних і професіональних; 2) через вибори в поодиноких громадах і 3) через прибрання в члени Ради з поодиноких повітів найвизначніших одиниць головню з посеред селянства.

Голова відкриває загальну дискусію над першим проєктом, зазначаючи, що поширення Ради має лиш тимчасовий характер, бо уряд заповів внесення в короткім часі виборчого закону про вибори до конституанти на основі загальною, рівного, безпосередного, тайного і пропорційного права вибору. В загальній дискусії забирають голос Мих. Петрицький і о. Ол. Стефанович. Оба заявляються за першим проєктом, останній думає що містам дається за багато місць. — Рада переходить до спеціальної дискусії. Зміст першого уступу проєкту зазначається в отсіх словах: До часу скликання конституанти на основі, ствердження тимч. основним законом, доповнюються склад Ради представниками повітів і міст. Другий уступ говорить, що в склад Ради крім дотеперішних членів мають входити по одному представникови кожного повіту, а від міст в такім числі: Львів — 4, Чернівці — 2, Станиславів з Книгинями — 2, Перемишль — 1, Дрогобич — 1, Коломия — 1, Тернопіль — 1, Стрий — 1, Ярослав — 1, Самбір — 1, Золочів — 1, Стрий — 1, Ярослав — 1, Самбір — 1, Золочів — 1, Бережани — 1, Борислав-Гусятиничі — 1. На тій самій основі мають одержати представництво відпоручники угро-українських комітетів і міст. Третій уступ говорить про управнених до вибору, четвертий про реченець (між 22—26. падолиста) і пятий про легітимашю нововибраних членів Ради. — Проєкт приймається Радою.

Голова уділює голосу д. Остапови Нижанківському, котрий складає вичерпуючий звіт про організацію Стрийщини і Дрогобиччини. Стрий представляється як найкраще. Власть держить в своїх руках Директоріят з трьох осіб, військові формуції творяться, почта і залізниця в руху, місто заарівозується. Вістку про очищення Борислава з чужих елементів та про перехід власті в руки відпоручників У. Н. Р. приймає Рада оплесками. Промовець ділиться з членами Ради своїми поміченнями з Ходорова і взагалі на окружній дорозі Стрий-Львів.

Під кінець Ол. Кульчицький нагадує, що 17. с. м. відбувається в Києві Національний Конгрес, на котрий не вибрано ще представників нашої країни, а це дуже важно особливо в передодень нашого об'єднання.

Секр. заар. справ д-р Вас. Панейко вияснює, що право заступати наше громадянство на Національнім конгресі в Києві одержав тимч. дипл. представник республіки в Києві п. Гриць Микетей. Відповідні повноваження виставлено теж Головнім Раді галицьких, буковинських і угорських Українців.

Після цього о год. 6-ій засідання закривається.

Установлення власті У. Н. Р. в краю

Борщівщина.

Взя власть в усобінських руках. Ком'сарем є Володимир Мюц, його заступником д-р Курбас. Всі чужі війська, які масами ведають вже в території Наддніпрянської України, розоружується.

Надвірнянщина.

В Надвірній і Делятині зроблено конець хабарницькому пацуванню на Українській Землі. Перехід власті довершився без ніякого спротиву.

Калуш.

В Калуші перейшла власть в наші руки. Ком'сарем став д-р Желехівський. Сан дарні робітники хотіли ставити опір. Прийшло наше військо і їх обезоружило.

Богородчанщина.

В цій Богородчанщині власть в наших руках. Ком'сарем назначений начальник суду Л. Ткачук.

Товмаччина.

В місті Товмачі й повіті зарадив перейняття власті в українські руки енергично й без найменшого спротиву посол д-р І. Махук, котрого Повітова Українська Національна Рада впробила на комісара. В Отанії установлено та кож українську управу. В цілім повіті йде як найкращий лад і мілітарна організація.

Чортківщина.

В Чорткові обняла Повітова Українська Рада власть і впровадила українське урядування. За Чортковом пішли Монастирська.

Доликищина.

В Долині заірцезий порядок. Організація гарно розвивається, з окрема військова.

Теребовля.

На вість про львівські події з дня 1. с. м. теребовельський п. к. староста усунувся в виду. Українці перебрали всі власті у місті без опору. Повітовим комісарем урядник староства Задлітний. На чолі утвореної міліції поручник Шварок. Головою пов'тової нац. Ради о. Ст. Мохнацький. По доокочничних селах творяться сільські Ради. Всяди спокій і лад.

Бучаччина.

Дня 2. падолиста 1918. місцевий український організаційний комітет обняв надір над діловодством бывшего староства й заарядив урядування в українській мові. Піки що полишено всіх урядників староства на їх становищах аж до фактичної передачі староства в руки вибраного комісара повітової У. Н. Ради. Увійдено лише в посади інспектора Вагнеса. Того самого дня перебрав місцевий український організаційний комітет і управу міста Бучача в свої руки та означив тимчасовим комісаром Климка Рагозинського. Дня 3. падолиста 1918. перебрав український повітовий комітет повітову раду, рішучу експозитуру й податковий уряд під свою управу. Повітовим комісаром вибрано місцевого адвоката д-ра Іларіона Бодаркова. Утворена всяди по селках міліція. Спокій і вірцезий порядок. Апроваджені в українських руках функціонувати правлячо. Залізнична станція обсаджена українськими стрільцями.

Гусятинщина.

З Кошиць доносять: Дня 2. ц. м. на приказ Української Національної Ради місцеві провідники з Кошиць розіслали до всіх сіл гусятинського повіту вістуніа з припорученням, щоб о годні 7-ій у вечер розоружено всі відділи австрійського війська й жандармерії. По всіх селах, в точю означеній годні, селяни —

голоно — буші австрійські жовніри увішли до постерунків і голоружили жандармів і австрійських жовнірів. Того дня розоружено все крім постерунків Гусятин, Хоростів, Сухостав, котрі розоружено швидко в неділю. Все відбулося без проливу крові або якого гострого виступу. Розоруженням проводив хоружий УСС. Придун з 13. УСС. Всі адміністративно-політичні власті перейшли в свої руки. Управу комісаріату обняв Михайло Шахович. Дня 6. н. м. переведено по приказу У. Н. Ради вибори на повітове комісаря. Одногосодно вибрано Юрія Шмеркоцького, радника гусятинського суду, а його заступником назначено п. Михайла Шаховича. Дня 5. н. м. заряжено тріботу, бо дійшло до відома, що Мадяри, які переходять в Україну, вивізять в собі зброю і засоби живни. З близьких сіл все, що жило, вийшло або вийшло до Гусятин і там в дійсності розоружено 2 компанії війська. В четвер заряжено тріботу цілого округу, бо дійшло до відома, що 3 полки Мадярів іде в Україну. З усіх усюдів іоспазалося наше славно козачтво так, що треба було заряжити, щоб частини відійшли до дому. Мадярів розоружується частями так, як приходять.

В шідім півті вірцевий лад.

Отаниславів.

В найбільшій ладі, порядку й супокію відобрала Повітова Українська Національна Рада власть у Станиславіві. На сам перед прийшла черга на старосто. Відпоручники Ради д-р Янович, радник Мирон і Кульчицький, явилися в п'ятницю 1. н. м. о год. 6:15 у вечері у старости Завітовського й сповістили його про те, що волею українського народу переходить власть в руки Української Національної Ради. У відповідь сказав староста, що він був на це пригатований, та заявив, що вердасть власть без найменшого спротиву, уважаючи перехід її в українські руки зовсім природною справою з огляду на права українського народу до його власної землі. Опісля перебрано урядування на почті де устанавлено свого мужа довіря. В магістраті прийняв представників посадики міста д-р Німгін, заявивши, що й він був пригатований на обсяву міста українськими горожанами. Вкінці прийшла черга на залізничий дворець і залізничну дирекцію. Обсядено одно й друге, не вважаючи на спротив директора залізниць Прахтля, котрий вокликувався на рішення свого урядничого перовалу в справі введення польської урядової мови в обох інституціях. Всюди поставлено військові варты.

По довершеній обсяді полишено інституціям діловодство те саме й в тіа самім виді, що дотпер. В місті обсяжено всі військові магазини, перебрано виживлення міста у власну управу, скріплено органи безпеки. Завдяки всім тим розпорядкам завалував у місті вірцевий порядок і супокій, а головно завдяки високій интенігеції нашого жовніра-Українця і його панів командантів. Ось і так уся власть в місті й повіті в руках Повітової Української Національної Ради.

Особисті вісти й устанавлення перевела Повітова У. Н. Рада поштою так: Місце старости, а по нашому комісара воставлене для посла д-ра Лева Бачинського. Заступником комісара устанавлено радника суду Кляма Кульчицького, а йому до помочи доданий д-р Надрга. Управу міста оставлено в давній автономії. Поставлено лиш проф. Павла Чайк вського на комісара для берження добра Українського Правительства. Дирекцією залізниць від дня 3. н. м. завідує надрадник Іван Мирон. Дарадником у військових справах устанавлений сотник полку Русин. Всі господарські справи міста й цілого повіта в руках проф. о. Йосифа Раківського. На чолі провізійного уряду на місце ком. Максимовського поставлено проф. Михайла Лаврова. Санітарні справи обняв д-р Володимир Янович. Шкільними справами завідує проф. Павлюк. На шифа пресоного бюра й начального редактора часисий „Станиславівський Голос“ упрощений Михайло Губчак. Св'язям прилюдної безпеки реферувє проф. Сябодяник. Справи селінства реферують начальники Корлюк з Чернівца й Осташак з Радні. Представником робітництва обняв тов. Устиянович. Пор. Стефан Калішєвич а поручення Пов. Укр. Нац. Ради обняв місце комса а міської поліції для удержання порядку й лучности міських і військових справ. Більша часть перовалу воставється. Форма урядуровання буде більше подібна до військової. По довершенню перестрою в станиславівській повіті збралося в селі „Народного Дожу при вул. Голубовського дня 6. с. м. 112 вислаивників а сід станиславівського повіту. Го сід борі старшим п. Корлюка головою, о. Ісаїа воступником. Зубала та Прихвнен писарями, в послужбі присутні звідомлення Повітової Української Національної Ради в дотепершньої роботи та волею повітно до відома вислід врані військової Національної Ради. Поодинокі

референти Повіт. Укр. Нац. Ради вдавали звідомлення — вожді й з сего ділу. Перший забрав слово голова Ради надрадник Мирон і в своїй промові вказував на те, що переворот довершився супокійно, без проливу крові, в найбільшій порядку. Ми діждалися іже по стільки століттях неволі — цієї згоди, що висжемо на широкіх селянських масах оперти сію державність і бачити сьєю рідну землю розвиваємо і вільно. Будування державного організму йде невычайно скоро, члени й повьохласили Ради ваяли в свої руки власть і вислід їх роботи за сей короткий час невычайно корисний. Виплачують підмоги живкам, дбають про виживлення населення (реферувє сію справу о. Раковський) і то краще ніж за австрійського режіму, ав. польського, словом апарат Ради працює невычайно интенівно й вислід цієї роботи конкретний і певний.

В дальшій дискусії забирали голос Губчак, Корлюк і комісар Ради Кульчицький, що вдавали звідомлення з завдування своїм повітом. З представників селінства іосерили Осташак, Глаум, Струтинський, Корлюк і Маркевич і обговорювали всякі справи, що ждуть скорей і певної псагоди.

В суботу, дня 2. н. м. у вечері явилася в львівській Пов. Укр. Нац. Ради в Станиславіві польська делегация, засжена з д-ра Юркевича, д-ра Дідушицького, посла Равха й директорів Підлицького й Парнаса в справі прозводення на власну польську міліцію і апровізаційній справі. Іменем Ради комісар р. Кульчицький дав відповідь, що свобода особности й майна обезпачється українським військом як найкраще, а апровізація в наших руках так обезпачена, а в будучности представляється ще краще.

Незабаром опісля явилася делегация сіоністів (д-р Ландау, Ляффер, Зусман) іосбажала Раді „шасть Боже“, заявила, що годиться з тепершнім станом, і просила вилучити в особний легіон Жидів з війська й віддати його під її руку. Рада прийняла ці бажання, а в справі легіону дала таку відповідь, як попередній делегация в справі міліції.

Записуйтеся в технічний відділ українських війск.

З дозволу Начального Отмана Українських Війск я приступаю до формування дітучого технічного відділу, метсю котрого буде усіма технічними відомостями допомогти нашому війську в боротьбі з ворогом. Відділ мати не чотири часини: 1) телеграфну, 2) технічну, 3) радіо-телеграфну й телефонну, 4) залізнично будівничу й рухову, й окрему саперно-понтонну чету.

Тих, що бажують допомогти нашому війську своїм знанням, — прозую записатись до відділу. Відділ є окрема військова частина.

Прозую усіх урядовців України почтових, — техніків, телеграфістів, і знаючих саперне, залізничне діло, а також і жомтерів-електротехніків допомогти нашому війську в боротьбі з ворогом, — записавшись до технічної залогі.

Зголстуватись можна: Куркова ч. 12, кавсарня II поверх, від 11 до 1 год. кожного дня.

Отман Технічного Відділу

Сотник Складенко,
військовий інжинір.

Організація військового судівництва.

Розпорядок Державного Секретаріату військових справ з дня 16. листопада 1918.

Повликуючи до життя військово судівництва на території Західно української Народної Республіки, поділено рескриптом з дня 13. листопада 1918 на 3 військові області, 12 військових округів, творяться отсі області та округи військові суди (перше Divisions- und Brigadegerichte), які псико вьєвнутати-вуть військово судівництво на основі дотичних австрійських законів.

I.

Найбільшій військовій трибунал твориться у Львові.

II.

В справах застережених перше дивізіонним судам судять слідуючі військові областні суди:

А. Львів. Командантом є командант військової області Львів. Сему командантєви є віддані військові особи, асирма особи державної жандармерії, що безпосередно або посередно підлягають військом призвам коман-

данта військової області Львів, а військових округів Львів, Перемишль, Рава руська, Самбір. На час ставу області горада Львова вьогнує військово судівництво у Львіві колісний суд Начальнісі Команди.

Б. Станиславів. Командантом є командант військової області Станиславів. Сему командантєви відлягають військові округи Станиславів, Стрий, Коломия, Чернівці.

В. Тернопіль. Командантом є командант військової області Тернопіль. Сему командантєви відлягають військові округи Тернопіль, Золочів, Чортків, Бережани.

III.

В справах, застережених перше бригадінним судам, творяться отсі військові округи суди:

А. Львів. Військовий окружний суд. Командантом є командант округу Львів. Йому відлягають військові округи: Львів, Рава Руська, Самбір, Стрий, Перемишль.

Б. Станиславів. Військовий окружний суд. Командантом є командант округу Станиславів. Йому відлягають військові округи Станиславів, Коломия, Чернівці.

В. Тернопіль. Військовий окружний суд. Командантом є командант округу Тернопіль. Йому відлягають військові округи Тернопіль, Золочів, Чортків, Бережани.

Суд військової області Львів має перебрати усі справи бузшого дивізіонного суду (Heeres- und Landwehr Divisionsgericht) у Львові і Перемишлі та довести до рішючої полагеди.

Суд окружний Львів має перебрати карні справи бузшого бригадінного суду у Львові.

IV.

Як обвинувачі вступают при окружних судах судовий офіцер, при областних судах військової прокуратор, а при найвишнім військовим судовим трибуналі генеральний військовий прокуратор, або його заступник.

Державний Секретар Військових Справ:

Вітовський, отман в. р.

Мандрівка народів.

Кінець війни приліє з собою одно з великих і грізних з'явщ, нагальний паворот положень і адемералізованих військових відділів. Є це справжня мандрівка народів, мандрівка в первісному значінню цього слова із всіми страхітками, які несє з собою стихійнай залізничних престерів і краів зголеділою, анужділою, обертою масою. Воиа хоче всіми способами дістатися до рідного краю. Полемські видялювані і уальювані в німецько австрійських краів і Угорщини, відуть гуржками, подекуди силою дебиваються до рідко курсуючих поїздів, займають всі місця у вагах, в передсітках, на дахах, трамаються на сідцях. Поїзди ходять дуже мало, а крім того їх рух спинений переворотами в ріжних державах. Сему полемі піхотою спішають всіми дорогами і гостинцями в напрямі української і російської границь. Отсе з'явше стихійнає, неперпорядкованє входить великі труднощі і хаос в деяких країнах. Головно наша республіка є сильно зааб-орбована цєю мандрівкою, що лежить на битім шляху, на перехрестю східних і західних шляхів.

Центральні держави задержували полонених бузшої царської імперії. Бажючи не випустити із своїх рук робочої сили. В самій Австро Угорщині було понад 600.000 російських і українських полонених. Сьогодня ця величана флянга вуждарів, босих і голих, змагає до рідного краю. А на нещастя — їх шлях проходить через наш край. З Угорщиною раз враз відуть на Стрий все нові поїзди з полоненими; більша частина простує гостинцями і по дорозі не може ізза голоду вдержатися від залуви наших сіл, просіючи милостиню, або й силою добуваючи собі поживу. З голоду гинуть полонені десятками, в поїздах і на дорогах.

Евакуация полонених з бузшої Австро-Угорщини приймає дуже хаотичний і неперпорядкований характер. Тружа шляхами: Радивилів, Волочеська і Новоселія напливають маси полонених. В тих районах находяться під цю пору маси полонених, ще більші маси тянуться на залізничних станіях в Галичину. А ще більші транспорти заповідаються в Мадярщини. Між полоненими трапляються безвстатні сутички, котрі кінчаються прикрими наслідками.

Київське правительство не було підготоване на прийаття такої маси повертаючих бранців. Щоби встановити якийсь лад з тіи мандрівці, щоби її взяти в рамки менш-більш правильного руху, відбулося неколко засідань представників відомітих державних установ під головуванням міністра війн Рогози. Поставлено встановити дві лінії для позорстунешу: Радивилів-Волочеська, Новоселія Гуса-

Добровольці до Української Національної Армії зголошуються у Львові при ул. Курнової ч. 12.

а другу: Рівне-Шепетівка-Прокірів-Жмеринка. В районі тих ліній встановиться цілий ряд шанталів, громих пунктів, концентраційних таборів і т. п. На пом'яч полоненим призначена рада міністрів перший кредит у висоті 2 мільйонів карбованців.

Від угорської границі переповнені всі поклади полоненими, всі дороги в напрямі до Житомира і Києва. Київський двірцеві забитий тисячами обрваних і вуждованих бранців. І там відбуваються вони силою поїзди, щоби рушити в дальшу дорогу.

Вигляд послесних вививаючо нужденний. Всі вони одягнені в останні лахміття, в пір'яних чоботах і в дивних шапках.

Знову-ж в Україні повертає буваха австро-угорська армія. Нема мови про який-небудь урядований поворот. В тій розбитій, перетвореній, рижонаціональній масі панує нині лиш одна думка: як найскорше дістатися до дому. Розуміється, не з голими руками, лиш з награбленим добром. Ідучи по дній найменшого спротиву тероризують австро-угорські війська населення України, розбивають і нищать склади і магазини, грабують, нападують. Через таку анархію ціле українське полудне тремтить перед озброєними бандами головно мадярських ватаг. В декотрих містах намагається німецький гарнізон (о скільки є на місці) та українська державна варта озброювати капанівників. — В Одесі і Херсоні населення живе в панічній страху. На австрійських кораблях в Одесі повіяє вже югославянський прапор. — Як подає „Кієвська Мисль“ — „Слатяне, повертаючи до рідного краю, забрають сружжя, навіть скоро стріли, мотивуючи то konieczністю обороняти землю в батьківщині, на котру витягають руки Польща і інші“. Так само в Жмеринці і Винниці відбуває ган-пораз вельді з повертанням військом, котре грабують військові і вельдичі склади.

О скільки ще на території України рух повстанчих австро-угорських військ має хоч який-небудь національний характер, то на території цієї республіки прибрає він дуже небажаний характер як для нашого національного руху, так і спокую і безпеки населення.

Сю справу мусить взяти під особливу увагу наш уряд.

В справі доставки харчів до Львова.

До всіх громад львівського повіту.

Повітовий Харчовий Уряд у Львові, бажаючи забезпечити людиність в необхідну їжу, взнає всіх вісних комісарів (громадських начальників) просити про багату доставку до Львова з своїх громад всяких харчів, як хліба, мизи, збжж, стручківських плодів, барябол, ячмінь, миса, згл. зудси та дробу, а особливо молока й молочних виробів, себто: сира й масла.

Багато неможет по різних пригодах і сагата хорих і ранених людей по шанталях і заводських потребах вичне прозачування, а для них молоко та його продукти необхідні.

Кожний в нас переконаний про трудність доставки серед тепершніх обставин, в яких озброєні ватаги польських національних людей всією безцінною стріляниною тамують довіз харчів в склади, з чого повинні голодуючі горожане витягнути користь. Однак при добрій волі і труді можна по часті сі труднощі побороти а малю лиш накладом труду через трохи дальший обіз до міста.

В кожній громаді повинен зайнятися збиранням харчів особий комітет. Кожда громада повинна завзяти або відновити молочню або м'ясницьку молочню. З поблизу сіл можна щоденно довозити свіже молоко до міста, а з дальших громад що другий день. В дальше деяких громадах від Львова можна переробляти молоко на масло й сир і ті продукти, які висять далекій перевіз, доставляти до міста. Вважається тому місцевих громадських комісарів усіх громад львівського повіту й сіл доволити повітів стянати потрібні кількості харчів в громаді і подати негайно вже при аржові перших транспортів повин, коли і в якій кількості будуть надходити дальші поставки. До всі доставки обов'язні всі горожане Української Республіки без огляду на віросповідання і народність, як такеж без огляду на те, чи мають, чи вельдич земельний власник. Особливо не дозволяється всім горожанам на рівні пі-

сля своєї спроможности в повинній напрямі, уповажняється отрим місцевого громадського комісара (начальника громади) ревізувати надвишку харчів для авроріаційних цілей міста й повіту. Про есенуальний опір поодиноких людей і недостатчу доброї волі належить негайно довести повітовій Харчовій Управі, яка потягне їх до строгої відповідальности.

Всі земні плоди просимо зголошувати у Львові в Повітовій Харчовій Управі в будинку німецької гімназії на Губернаторських валах, а всі молочні продукти і яйця у Львові при ул. Блахарській ч. 18, на I. пов. в домі „Прозвіти“ звідки буде призначатися посилки поодиноким вельденням, а доставкам виплатяться готівкою за доведені харчі.

Повітова Харчова Управа у Львові.

Звідсмлення Начальної Команди Українських Військ

з дня 16. листопада 1918.

Наше положення на боєвих фронтах у Львівській окрузі. Наші війська держаться кріпко на своїх становищах, свідомі своєї важної задачі.

В районі Замарстинівської групи вибралась вчора в полудне варна експедиція під проводом козацького отамана Долидова, щоб ще раз прочистити сю частину міста в ворожих ватаг. Крім козацької сотні ватагу ім. Гевти участь в експедиції брав також відділ наших стрільців. Гурманом понеслися вши вустрашківці диварі по обсях богах вулиці Замарстинівської, перешукували доми, конфіскували оружжя й карали на місці смертю членів польської боляки. За бравно також документи польського штабу, розбитого вчора в ім районі. Серед ворогів на стала паніка, переполошені оружні ватаги почали втікати на край міста. Завдяки шквений відділ самого отамана, що на чолі своїх людей нестримно пер наперед, дійшли наші відділи аж на периферію міста — з одної сторони до західного кінця вулиці Бузької, а другої аж до вул. Огородницької.

Наші машинні кріси прями змітали ворогів. З протинної сторони був слабкий огонь від калєбрівської ротачки, а зате сильна була стрілянина з другою кінця вулиці Огородницької. Всякі такі наші страхи були незначчі. На жаль, сам вустрашківський отаман одержав постріл в ногу. Польська сторона дала знову зразок своєї „культурности“ в обертанню прилежів жегетеської котвенції. Польська санітарна патруля, пропущена свобідно нашім відділом, виникли козачі, вала до них кілля саля із крісів, які вела увітні в автомобілю, згосмотренім відважкою „Червоного Хреста“.

В районі групи Підважче вчорашнього дня авція Гшля втрешним теплом вперед. В авші групи поклали організатори польських ватаг і оден санітарний відділ. По стороні ворога маса убитих, крім того багато людей інтерновано. Людиности приказано негайно віддати всяке оружжя. — усього після речення воно знайдеться, буде караний смертю.

Залета Цытдділі відбела ручними гранатами і крісцям огонь вкряжі стежі, що прсбували в підзем'ях під чим тал.

В інших районах біз перемін.

Наша артилерія стріляла внаші будинки дирекцій вельдич при вул. Житомітській й, де мититься сильна польська залета, пара вивалі дів і військову стріляниною. Ворожа артилерія відстрілялась, одначе без успіху.

Шеф штабу.

Наказ

Державного Секретаріату Військових Окружних Команд Української Республіки.

Всі Військові Окружні Команди мають негайно подати вейменний спис всіх офіцерів до тичного округу, що познать службу в українській війську, беручи під увагу такі рубрики:

- 1. Військовий ступінь. 2. Імя і назвище. 3. Службове приділення. 4. Цивільні ступіні і військове вишколення. 5. Місце й дата уродження. 6. Народність. 7. Увага.

Так само мають команди подати й то ричночасно став підофіцерів і мужик й есенуальне запотрібовання офіцерів і підофіцерів в зазначенням, до якої служби потрібні.

Такі задовлення мають послати окружні команди що десять днів на адресу Державного Секретаріату Військових справ.

Львів, дня 16. листопада 1918.

Державний Військовий Секретаріат —

Вітовський, отаман в. р.

Увага: Ревізори й накази, отодешемі в денниках, обов'язують вже власти, до котрих звернені, тому, щоби прсспішити роботу, не зважаючи на утруднене положення Львова з зраєм.

Кілка гадок про задачі нашого правительства.

(Кілка)

Користь з цього булаб та, що з одного боку можна віднести різень науки у вищих класах середньої шккы, а з другої боку в спеціальних школах зобразувати для уряду теоретично добре підготованих фаховців.

Що до предметів науки в середніх школах бажав-би я бачити в науковій аргументації, суспільні науки, кохінтну економію, штуку, риторіку, едмаче в подробиці годі тут вводити. Натиск треба покласти на те, щоб середня шккы дала тризку основу до гережачького виховання.

Для пізнання освіти широких верстов народа слід увести народні університети зго постійну інституцію на зразок скандинавських людських університетів.

Вищі школи побудемо державою української тах, які існують тепер, бо не слід заміриватися їх великих наукових засобів, дебутих такеж наших педагогічних гвешам.

Саморозуваило, що треба дати жіноцтау вступ до всіх ступнів шккы рівно з мужчинами, то через заспокання окремих шккы, то через кослукацію.

Судівництво також справа доволі прсстї. При всяких перемінах суверенности краю задержується навіть на довгий час давне законодавство, одже й у нас не треба його зараз переміювати. Людям до його виконання маємо на рівні становища від імятих до майшних, бо Українці ще розміряє найкращий доступ шккы до суду й разувалися тут до найкращих фахових сил.

Реформи тут також пожадані. Передовсім треба увільнити суди від багату дрібною справ і зчинити їх більше горожянськими, що едно з другим можна дуже добре злучити. Чи всяких „гонорів“, суспільних спорів є межу, або меншав грошевих злот не потравають полагодити громадський суд? Чи до того треба судії з університетською освітою? Чи суд за дрібну крадіж, на малолітнім і багату вишній справ не можна перевести через громадян на місці попознення проступку? Чи не можна устанавити нар відповідно до місцевих звичаїв, котрі відчутоб більше, а тим самим вони більше відстрашувалоб від їх сповнення, бо їх виданоб і спокуювано на очах односельчан, ніж прссути й кара в місті, де позараного мило не знає? Введення таких судів змощадиоб нашому селянству багато гроша й бодай в часті виличлоб його з тої такої шккыної процесованії, поширеної між народом. Здавалосяб, що найтуже піле у нас діла в адміністрацію, до котрої нас не допускали досі, годі тому було в ній вишкодити своїх сил.

Тимчасом воно так не є. Адміністрація була у нас так дико ведена, що при добрій хоті можна повести кріпче навіть недосвідченими руками, бо сама добра воля служить ричною народом заступити досвід дотепершніх адміністраторів, ворожих народом. До того у нас в адміністрацію обзайомлені люде, що мали

Всі носять ВІД'ЗНАНУ СОБОРНОЇ УКРАЇНИ

на свомім револвцій і свободы України 1917 р. в военно срібного металю.

1 К. 50 с.

Комітет і Товариства повинні замовляти вигадетись, щоб на час доставки. — Виста в Загурська Львів суд. Руська ч. 10. — Wistly - Zagonia Lambert Kuykarska 20. 619 1-7

діло з адміністративними властивостями, особливо наші політичні діячі в політичній організації. Також треба в адміністрації врахувати ще в більшій мірі ніж в суді горючість якої тиння, чия відтепер і керує і органи. Наші дотепершні політичні організації, неші організації й особи і організації виступають в нас багато згорілим елементом, використовують свій досвід і виступають оманути багато помилкою дотепершньої адміністрації.

В фінансовості найбільше печальна сільська виконавчих органів між дотепершніми українськими урядниками. Пройдені найдуться між нашими фінансовими й політичними діячами. Іс завдання буде керувати в будучности основну реформу податкової системи в цілях справедливого й рівномірного розділу податків. Треба тут підняти до найвищої частини тиз, що вийшов збогатилися, отже передати війсьнич доставців. Треба завести козачки від люксових правленія, високо оподаткувати більші статки, особливо при переході їх в руки держави святих, треба буде ввести нові митоводи, приєднати, який дасть державі великі доходи, а тиз сачим віддати за ан податків. Треба вважати податки над рівномірним і справедливим розділом багатства, обмежити спекуляцію що без труду дає мільони, а дати широким верствам більшу можливість реально працювати добути добробут.

Уряд сувільської оліки має велика задача безпеки інвалідів і вояцьких сирот, забезпечення рільників і промислових робітників на старість і час хвороби, введення участі рабінників у зискках промислових і торговельних підприємств, що найкраще можна перевести при переміні їх в кооперацію. Визвас капіталу мусть уступити місця зискови і чесній праці. Подумати також треба про введення ярмарку праці, бо життя в капіталу подучає в обтяжненні надмірною працею робітників вості.

Велика праця має секретаря здаржати: основне реформування життя народу після війни. Поставлю до цього мусть бути реформа будови домів і господарських будннків, дохляским йаву здорової води до пнтьга, завдання держави кулядені, реформа державної лікарської оліки, промислові оглядини перед вступленням в службу, що необхідне з огляду на трудові недуги, які жовіри принесуть в війни.

На тім кінчило сі чомикові замітки про трудові галузі нашого державного життя, головне у відношенні несміткості, яких у нас ніколи не хибче.

Як бачимо, нашу державну постановку можна вести своїми руками токи що переважало у дальнім формях, бо зміни цілої системи не можна перевести з дня на день. Та завдання політичних до цього чинників буде перебудувати її на нових широким демократичним основанні в значною децентралізацією управи та в притягненні до участі в ній як найширших громадських елементів. Недостача бюрократії, що так багато в нас ликає, й незрозуміла повноваження з дотепершньої бюрократії шайльонизація може вийти кращою народом тільки на користь, бо він побудується у своїй управі кращого бюрократизму, який також уже і на дотепершній державній організації і викликавав не від сьогодні винятки до основних реформ.

Коли ще візьмемо під увагу, що від тепер працюватимуть свої для своїх в капіталі і повною повнотою для громадського діла, то може сміливо гадати в будучину.

Д. Коренець.

НОВИНКИ.

Львів, 16. листопада 1918.

— Міністер закордонних справ Дмитро Дорошенко має по актиційно негайних справах у Берліні виходити до Швейцарії, де в Берні при його участі мають вирішитися дуже важкі питання.

— З львівського державного українського університету. В львівським державним українським університеті доручено проф. Олександрови Голубинському викладати історію України, історію української України й історію феодалізму. Статистику викладає проф. Велларовський, педагогіку економію проф. Туган-Барановський, історію державного права проф. Б. Митинський. На кафедрі історії української, білоруської й російської права викладає професор М. М. Митинський й більшого містота освіти Микола Винниченко. На чолі правничого факультету стоїть проф. Туган-Барановський, тимчасовим секретарем є проф. Ол. Грушевський.

— Український денник у Полтаві. В першій дній надруковано почала виходити в Полтаві щоденна демократична газета „Полтавський Громада“ при участі багатьох визначних українських робітників праці. Редакція і контора містяться на Петрівській площі ч. 3.

— Місія Секретаріату шляхів до Києва. Секретар шляхів Іван Мирон ще до свого приїзду до Львова вислав із Станиславова місію до міністерства шляхів у Київі з метою посприяти о зеліничу службу для шляхів з огляду на здержаність Полахів вступати на службу в республіку.

— З Секретаріату внутрішніх справ Правники — учинили та слухачі прав, що хотілиб вступити до адміністративної служби (політично-поліційної), агітують у Секретаріаті внутрішніх справ (найкраще — президентне бюро) між год 9—10 передпол. — Секретар внутрішніх справ.

— Особисті візги. Два 15 с. м. приїхали до Львова з метою обняти свої уряди секр. публічних робіт др. Іван Макух з Гвоздича і секр. шляхів Іван Мирон із Станиславова. Подорож їх була досить важка. Секретар шляхів здержувався майже на кожній стації, щоб підтвердитися про стан руху та про зеліничий персонал.

— Привертнення зеліничого руху. З внншнннх днч привертнення зеліничий рух на шляхах Львів Підваиче — Підволочиська в Львів Підваиче — Броди.

— Від краєвого уряду відбудови. Улік Українців функціонарів краєвого уряду відбудови звиняється виступом 19. па днлі та с. р. в годні 11 в полудне в президійнім бюрї уряд відбудови вул. Колесника ч. 11. П. дн. (вхід від вул. Лидого ч. 9. П. поперка). — Кмісар Української Національної Радч при краєвим уряді відбудови.

— Для львівського повіту. Повітовий Державний Комісарат львівського повіту міститься у Львові вон вул. Блахарській ч. 11. П. поверх і туди всі громади цілого львівського повіту мають звертатися у всяких справах, які торкаються територіальної діяльності всіх місцевих органів. Про перенесення урядівачня до будинку будшого львівського староства при вул. Тракторного Мая окремо повідомляється громадські управи. Агенції Комісаріату провадять державний комісар др. Стефан Ваганський, краєвий адвкат у Львові, угаловлений Українською Національною Радою, в члнчно уповноваженим діловодне Ілько Ласий, організаційний інспектор „Сільського Господаря“ у Львові.

— Від Повітової Харчової Управи. Подається до відома, що контрольний відділ Повітової Харчової Управи міститься в будинку П. Гімнній (німецької) при вул. Підвалі, П. поверх. Годний урядові від год. 8—1 в полудне. Великі скарги на ликварів і несвіжих куляів як райононих, так в нерайононих, а також консумі, наложити таї усно згодізувати. Звертається увагу всіх власників райононих коаліцій і консумі, що контрольний відділ Повітової Харчової Управи висилає своїх контролорів доглімаватися до провірень і ті зобов'язані їх заредажувати підлягати.

— До львівських купців. Від коли почалася польська війна у Львові, країниці з малими вимками зарпачені. Се оправдане на городським середмістю і Н. Іван Сміг, де ведуться ще бої, але не бачимо ніякої причини до того в середмістю і в частях, зайнятих українським військом. Тут удержують патрулі на всіх улицах порядок, на здавля і бандації оголошені налі карі, які в кількх випадках безоглядно виконую, а ва снм признають всі, що в нншій часті міста лавує сакай і повна безпеність, отже нема причин до замкнанн і злишення торгів. Понва, що в нншій часі рух в місті незвідний і внаде облягаються лиш до найнеобхідній ціло закупки, але в е такі має публіка різні потреби, котрі бажалиб позагуджувати. Отже в інтересі купців лежить воні щоб оглярано країниці і торговачи. Отже деякі купці отазили вже свої країниці і нічого їм зтого не страха, якч неча, і нншай вергають товоди до свого нормального життя. — Львівський.

— Жидівські міміціонери, які здержати від пор. др. з державної служби до державного бюро з Мін одержанні легітиміції, звозять негайно зполоскати в державному бюро, В. Лова ч. 16 і відобрати їх свої легітиміції.

— До Ха Союзу молочарського в Стрию. Повітова Харчова Управи прохить Краєвий молочарський Союз в Стрию задігнутати до гайко всіх козачків і свитувачню персонал до творення країниці продажі молока й молочних продуктів у Львові та зайнятися збірками молока в львівським повіті і сусідніх повітах.

Поміжною є негайна доставка відповідоної свільності баньок на молоко й інших посулчн. Більше інформацій уділяється на місці у Львові при вул. Бляхарській ч. 18 (Дн „Прогресс“) в Повітовій Харчовій Управі.

— Перша поміч при Начальній Команді укр. військ задумує улічити чотиротижневий безплатний курс для фхових самаритянок, які по укінченню курсу будуть приділені до служби у наших шкколах. Курс обмежується на разі до числа 20 осіб. Особи інтелігентні, що мають охоту посвятитися тій службі, зволять аглошуватися в Народній Домі у саніт. хорунжого Скоморовського.

Під увагу!

Всі, що їдуть на провінцію, нехай беруть з собою „Діло“, бо поштовий рух здержаний.

ОПОВІСТНИ.

Неділя 17. листопада 1918.

Н. Іван греко-катол. 21 Н по Св. — римо-катоц. 26 Н по 3. Св. Валутра греко-катол. Гатакльона — римо-катоц. Оітовн. Понвнтра: греко-кат. Павла і Колег. — римо-кат. Елнскети.

Вінчанне п. Михайла Коца учителя, а п.ною Марією Ковачівною відбулося дн 14. листопада с. р. Мнго повідомлень складають новожени 100 К. на Народній Фннд. 851

ОГОЛОШЕННЯ.

Дунечко Стрий. Мн усі у Львові здорові, снті і безпечні. Чи Олесь вернув домів? Пашіть про себе. Демис. 1—2

П-ство Скварки повідомляють сн на Михайла про свій побут у Львові ждуть як найскоршої вістки. 852

Стефко у Львові здоров при стрілах — Сюнко

Ілярій Чапельський здоров, в Стрию.

Підх. У. С. С. Голянський Вісиль — повідомляє Мачуска, рідню і знакомі, що живе здоров у Львові — „Цитадела“. 1—2

Олена Ол. Дзінерова в Житомира повідомляє рідню, що є здорова — мешкає у Львові, ул. Младького ч. 2. — Київські денннхн проснться передрукувати огсо оповістку. 851 1—3

Гетьо у Львові, занятий як педагог і здоров. 853 1—3

Прошу повідомити

п. Кранца в Лопатині,

що у Львові він здоров. Сач в Лодзігннціх. — КАГАНЕ, Львів, Ягайлонська 17. 856 1—2

Прошу лавново повідомити

В. Мнастирського інж. в Лівьку, що жче його і дн здорові. 855 1—2

Др. Зильберман, анть Гефтелев здоров у Львові у Партеза. Проснть визннхнх донести про це його жнді в Чортівні к. Обертннн. 848 2—2

Здібний купец глядає повади управителя корони го сн ову з кннннтою до снннь, о дннч го кружк 150 гнлннннннн. Зголосувачіть до адмннстрації „Діло“ під „Управитель“. 847 3—3

Управитель фпвазку глядає посідн. Зголоснннн до адмннстрації „Діло“ під „Управитель“. 846 3—3